

הכנסת העשרים וחמש

יוזם : חבר הכנסת מיכאל מרדכי ביטון

פ/25/3926

הצעת חוק זכויות מבצעים ומשדרים (תיקון – הרחבת היקף הזכויות), התשפ"ג–2023

1. תיקון סעיף 1 בחוק זכויות מבצעים ומשדרים, התשמ"ד–1984¹ (להלן – החוק העיקרי), בסעיף 1 –

(1) בהגדרה "מבצע", אחרי "בדרך" יבוא "אומנותית", ואחריה יבוא :

"יצירה ספרותית", "יצירה אומנותית", "יצירה דרמטית", "יצירה מוזיקלית" – כהגדרתן בחוק זכות יוצרים ;

"חוק זכות יוצרים" – חוק זכות יוצרים, התשס"ח–2007²; ;

(2) בהגדרה "ביצוע", בסופה יבוא "לרבות טביעה או שעתוק של הביצוע"; ;

(3) אחרי ההגדרה "ביצוע" יבוא :

"ביצוע חי" – ביצוע בזמן אמת של יצירה ספרותית, אומנותית, דרמטית או מוזיקלית על ידי מבצע ;

"זכות מוסרית" – כמשמעותה בסעיף 4א³; ;

(4) אחרי ההגדרה "שידור" יבוא :

"שידור חי" – שידור של ביצוע חי; ;

(5) בהגדרה "שעתוק", במקום "ניכר ממנה" יבוא "חלק מהותי ממנה"; ;

(6) במקום ההגדרה "שידור משנה" יבוא :

"העמדת ביצוע לרשות הציבור" – עשיית פעולה בביצוע כך שלאנשים מקרב הציבור תהיה גישה אליו ממקום ובמועד לפי בחירתם; ;

2. החלפת סעיף 2 במקום סעיף 2 לחוק העיקרי יבוא :

¹ ס"ח התשמ"ד, עמ' 157.
² ס"ח התשס"ח, עמ' 38.

2. "זכויות המבצע זכות מבצעים בביצוע היא הזכות הבלעדית לעשות בביצוע, או בחלק מהותי ממנו, פעולה אחת או יותר כמפורט להלן, בהתאם לסוג הביצוע:

(1) בביצוע חי –

(א) טביעה;

(ב) שידור;

(ג) שידור משנה;

(2) בביצוע שהוטבע –

(א) שעתוק;

(ב) שידור;

(ג) שידור משנה;

(ד) העמדה לרשות הציבור;

(3) מכירה, השאלה, השכרה, הפצה, יבוא או החזקה של טביעה או של שעתוק שלה, לשם מסחר."

תיקון סעיף 3 .3 בסעיף 3 לחוק העיקרי, המילים "לענין סעיף 2" – יימחקו.

תיקון סעיף 3א .4 בסעיף 3א לחוק העיקרי, במקום סעיף קטן (א) יבוא:

"(א) שימוש בזכות המבצע להשמעה בציבור ולהצגה בציבור של טביעת ביצוע, כפוף לתמלוג ראוי למבצע מאת מי שהשמיע או הציג את טביעת הביצוע כאמור, או מי שהרשה להשמיע או להציג את הטביעה כאמור."

תיקון סעיף 4א .5 בסעיף 4א לחוק העיקרי –

(1) בסעיף קטן (א), במקום "המקובלים" יבוא "הראויים";

(2) אחרי סעיף קטן (ב) יבוא:

"(ב) הזכות המוסרית היא אישית ואינה ניתנת להעברה מרצון או מכוח הדין, והיא תעמוד למבצע אף אם אין לו בביצוע זכות מבצעים, או אם העביר את זכות המבצעים בביצוע, כולה או חלקה, לאחר."

(3) סעיפים קטנים (ג) ו-(ד) – בטלים.

החלפת סעיף 5 .6 במקום סעיף 5 לחוק העיקרי יבוא:

”הפרת זכות
מבצעים

5.

(א) העושה פעולה מהפעולות המפורטות בסעיף 2 או מרשה לאחר לעשות פעולה או פעולות כאמור בלא רשותו של בעל זכות המבצעים, או מי שלא משלם תמלוג ראוי למבצע בהתאם לסעיף 3א – מפר זכות מבצעים, אלא אם כן עשיית הפעולה מותרת לפי הוראות סעיפים 19 עד 22, 25, 26 או 29 עד 31 לחוק זכות יוצרים, בשינויים המחויבים.

(ב) העושה פעולה הפוגעת בזכות המוסרית של המבצע, מפר את הזכות האמורה.

(ג) (1) הפרה של זכות מבצעים או זכות מוסרית היא עוולה אזרחית והוראות פקודת הנזיקין (נוסח חדש)³ יחולו עליה בשינויים המחויבים ובכפוף להוראות חוק זה.

(2) על אף הוראות פסקה (1), מעשה בביצוע או בטביעה של ביצוע, או בשעתוק של טביעה של ביצוע, הפוגע בזכות לפי סעיף זה, אינו מהווה עוולה אזרחית אם נעשה בביצוע, בטביעה או בשעתוק כאמור שאינם נגישים באופן הולם לאדם עם מוגבלות מחמת מוגבלותו, לשם הפיכתם לטביעה מותאמת, בהתאם להוראות סעיף 1ג4(ב).

(3) לבעל זכות מבצעים שזכותו לפי חוק זה הופרה, לרבות לארגון לניהול משותף המייצג אותו ולארגון התמלוגים היציג, יהיו כל התרופות האזרחיות המוקנות לפי כל דין לבעל זכות יוצרים שזכותו הופרה.

(4) הוראות סעיף זה לא יחולו על הפרת זכות לפי סעיף 4א לעניין ארגון לניהול משותף וכן לעניין ארגון התמלוגים היציג.

³ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 10, עמ' 226.

(5) מוסדות חינוך מסוג שקבע שר המשפטים לפי סעיף 29 לחוק זכות יוצרים, וספריות, ארכיונים וגופים אחרים מסוג שקבע שר המשפטים לפי סעיף 30(א) או (ג) לחוק האמור, יהיו רשאים לעשות את כל השימושים המותרים לפי סעיפים אלו בחוק זכות יוצרים."

7. הוספת סעיף 5א אחרי סעיף 5 לחוק העיקרי יבוא :

"הגשת תובענה 5א. תובענה בשל הפרת זכות מבצעים, רשאים להגיש ביחד או לחוד המבצע, ארגון לניהול משותף המייצג אותו והארגון היציג."

8. החלפת סעיפים 6 עד 8 לחוק העיקרי יבוא :

6. "עבירות (א) לא יעשה אדם עותק מפר של ביצוע לשם מסחר בו.

(ב) לא ייבא אדם לישראל עותק מפר של יצירה לשם מסחר בו.

(ג) לא יעסוק אדם במכירה, בהשכרה או בהפצה של עותק מפר של ביצוע.

(ד) לא ימכור אדם, לא ישכיר ולא יפיץ עותקים מפרים של ביצוע בהיקף מסחרי.

(ה) לא יחזיק אדם עותק מפר של ביצוע לשם מסחר בו.

(ו) בסעיפים קטנים (א) עד (ה), "עותק מפר" – טביעה של ביצוע או שעתוק של טביעה של ביצוע, שנעשו בלא הסכמה של המבצע בניגוד להוראות סעיף 3, למעט אם עשייתם הותרה בהוראה מהוראות חוק זה או שנעשו בהסכמת אדם אחר שהוא בעל הזכות להסכים בהתאם להוראות חוק זה.

(ז) לא ישדר אדם ביצוע בהיקף מסחרי, על דרך עיסוק, בלא רשותו של בעל זכות המבצעים, במטרה להפיק רווח מעיסוקו בשידור כאמור, באופן שמהווה הפרה של זכות המבצעים לשידור כאמור בסעיף 2.

(ח) לא יעמיד אדם ביצוע לרשות הציבור בהיקף מסחרי, על דרך עיסוק, בלא רשותו של בעל זכות המבצעים, במטרה להפיק רווח מעיסוקו בהעמדה לרשות הציבור כאמור, באופן שמהווה הפרה של זכות המבצעים להעמדה לרשות הציבור כאמור בסעיף 2.

7. עונשין (א) העושה אחת מאלה, דינו – מאסר חמש שנים או קנס פי עשרה מהקנס הקבוע בסעיף 61(א)(4) לחוק העונשין, התשל"ז–1977⁴ (להלן – חוק העונשין):

(1) עושה עותק מפר של ביצוע לשם מסחר בו;

(2) מייבא לישראל עותק מפר של יצירה לשם מסחר בו.

(ב) העושה אחת מאלה, דינו – מאסר שלוש שנים או קנס פי שבעה מהקנס הקבוע בסעיף 61(א)(4) לחוק העונשין:

(1) עוסק במכירה, בהשכרה או בהפצה של עותק מפר של ביצוע;

(2) מוכר, משכיר או מפיץ עותקים מפרים של ביצוע בהיקף מסחרי;

(3) מחזיק עותק מפר של ביצוע לשם מסחר בו;

(4) משדר ביצוע כאמור בסעיף 6(ז);

(5) מעמיד ביצוע לרשות הציבור כאמור בסעיף 6(ח).

⁴ ס"ח התשל"ז, עמ' 226.

(ג) נעברה עבירה לפי סעיף זה בידי תאגיד, דינו – כפל הקנס הקבוע לאותה עבירה.

8. (א) נושא משרה בתאגיד חייב לפקח ולעשות כל שניתן למניעת עבירה מהעבירות המפורטות בסעיף 7 (בסעיף זה – עבירה) בידי התאגיד או בידי עובד מעובדיו; הפר את החובה האמורה, דינו – הקנס הקבוע בסעיף 61(א)(4) לחוק העונשין.

(ב) נעברה עבירה בידי תאגיד או עובד מעובדיו, חזקה היא כי נושא המשרה הפר את חובתו לפי סעיף קטן (א), אלא אם כן הוכיח כי עשה כל שניתן כדי למלא את חובתו האמורה.

(ג) בסעיף זה, "נושא משרה" – מנהל פעיל בתאגיד, שותף, למעט שותף מוגבל, ופקיד האחראי מטעם התאגיד על התחום שבו בוצעה העבירה."

9. ביטול סעיף 9. סעיף 9 לחוק העיקרי – בטל.

10. החלפת סעיפים 10 ו-11 לחוק העיקרי יבוא – 11

10. "התקופה לזכות מבצעים בזכות מבצעים בביצוע תהא למשך חייו של המבצע ולמשך שבעים שנה לאחר מותו.

11. יצירה שנוצרה בידי מעסיק הוא הבעלים הראשון בביצוע שנוצר על ידי עובד עובדו לשם עבודתו ובמהלכה, אלא אם כן הוסכם ביניהם אחרת."

11. תיקון סעיף 14. בסעיף 14 לחוק העיקרי, במקום "לא יחול על ביצוע שנעשה לפני תחילתו" יבוא "יחול על ביצוע שנעשה החל ביום ה' באייר התש"ח (14 במאי 1948); ואולם, זכות לתמלוגים תינתן מיום תחילתו של חוק זה."

ד ב ר י ה ס ב ר

זכות המבצעים של האומן המבצע בביצועו הוכרה בישראל במסגרת חוק זכויות מבצעים ומשדרים, התשמ"ד-1984 (להלן – חוק זכויות מבצעים ומשדרים), כזכות עצמאית ונוספת במשפחת זכויות הקניין הרוחני, בדומה לזכותו של היוצר ביצירתו.

בעוד שדיני זכויות היוצרים זכו לאחר דיונים רבים להסדרה מיוחדת המותאמת להתפתחות הטכנולוגית הדיגיטלית במסגרת חוק זכות יוצרים, התשס"ח-2007 (להלן – חוק זכות יוצרים), דיני זכויות המבצעים, שכאמור עוגנו בחקיקה בשנת 1984, טרם עודכנו באופן דומה. עובדה זו יצרה חוסר

אחידות בדינים השונים המסדירים את תחום הקניין הרוחני בישראל. כדי ליצור סימטריה והרמוניה חקיקתית בתחום דיני הקניין הרוחני ולהימנע מפסיקות סותרות ומהצורך להשלים את החסר באמצעות פרשנות תכליתית של הוראות הדין, מוצע לעדכן את דיני זכויות המבצעים בדומה לעדכון שנעשה בדיני זכויות היוצרים, תוך ביצוע ההתאמות המתבקשות.

הצורך בעדכון דיני זכויות המבצעים נובע גם מחיזוק מעמדו, חשיבותו ומרכזיותו של האומן המבצע בעידן הטכנולוגי המודרני, אשר אינו נופל ממעמדו של היוצר ופעמים רבות אף עולה עליו בהרבה. בעידן המודרני האמן המבצע הוא הגורם העיקרי להצלחתה המסחרית של היצירה המוגמרת והוא הסיבה המרכזית לכך שהציבור הרחב רוצה לראות או לשמוע את היצירה. האמן המבצע הוא הגורם המרכזי המניע ודוחף את כל התעשייה המסחרית של היצירות בתעשיית המוסיקה, הטלוויזיה והקולנוע והחקיקה המעגנת את זכויות המבצעים צריכה לשקף מציאות חדשה זו.

הצעת החוק תעשה צדק עם האומנים המבצעים במדינת ישראל לעומת המצב של האומנים המבצעים בעולם שנהנים מהזכויות הללו.

מוצע לשנות את הגדרות הארכאיות הקיימות בחוק, להתאימו למצב הטכנולוגי הקיים ולהתאימו למצב בחוק זכות יוצרים. תיקון זה יגשים בצורה מדויקת יותר את תכליתו של חוק זכויות מבצעים ומשדרים כפי שהוא אמור להיות לפי המצב הטכנולוגי בעולם, ויתקן עוול ארוך שנים כלפי האומנים המבצעים במדינת ישראל שמופלים במשך שנים רבות בגלל חקיקה שלא עודכנה עד היום.

הצעות חוק זהות הונחו על שולחן הכנסת העשרים וארבע על ידי חבר הכנסת מיכאל מרדכי ביטון וקבוצת חברי הכנסת (פ/3756/24), ועל שולחן הכנסת העשרים וחמש על ידי חבר הכנסת יוסף טייב וקבוצת חברי כנסת (פ/3177/25).

הצעת החוק זהה לפ/3177/25 ולפיכך לא נבדקה מחדש על ידי הלשכה המשפטית של הכנסת.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
ח' באב התשפ"ג (26.07.2023)